

Del patrimoni a l'aprenentatge: una eina per revisar les activitats educatives

Published by [Interacció](#) [1] on 28/02/2019 - 12:57 | Last modification: 17/08/2026 - 11:55

Aquesta guia, elaborada el 2018 per la Comunitat de Pràctica Patrimoni i Escola, parteix d'una qüestió molt concreta: **com poden museus i centres patrimonials saber si les seves activitats educatives responen realment a un model d'aprenentatge competencial?** La resposta és una eina d'autoavaluació destinada menys a qualificar les activitats que a provocar la reflexió dels equips educatius i orientar-ne la millora.

El punt de partida és la idea d'**equipament patrimonial transformador**. El museu no hauria de limitar-se a transmetre informació, sinó generar aprenentatge i capacitar les persones per interpretar i transformar el seu entorn. Això implica articular quatre dimensions, l'acció, la reflexió, la comunicació i l'emoció, i situar el públic com a subjecte actiu en la construcció del coneixement. L'objecte patrimonial deixa així de ser només contingut que cal explicar i es converteix en un recurs per interrogar i comprendre la realitat.

Una activitat educativa patrimonial no es defineix només per allò que explica, sinó per allò que permet fer, pensar, comunicar i relacionar amb la pròpia experiència.

Per traslladar aquest plantejament a la pràctica, la guia adapta al patrimoni els quatre criteris **SCAP** del model competencial orientador: **significativitat**, perquè l'aprenentatge tingui sentit per a l'alumnat; **comunicació**, entesa com a instrument per construir i avaluar coneixement; **acció**, que converteix l'alumnat en protagonista del procés, i **projecció**, que permet transferir allò après a altres situacions i contextos.

Aquests criteris es combinen amb una seqüència didàctica constructivista formada per quatre moments: explorar les idees prèvies, introduir nous conceptes o procediments, estructurar el coneixement i aplicar-lo en contextos diferents. La visita al museu deixa de concebre's, per tant, com una successió de continguts i passa a pensar-se com un procés d'aprenentatge amb una estructura deliberada.

La principal aportació pràctica del document és una **rúbrica de quinze indicadors**, organitzats en sis àmbits: elements bàsics, estratègies didàctiques, transferència, connexió entre alumnat i entorn, organització de l'activitat i adaptació a l'alumnat. Cada indicador estableix quatre graus d'assoliment, des de «molt assolit» fins a «no assolit». S'hi examinen qüestions com l'ús significatiu dels elements patrimonials, la incorporació de valors, l'autonomia de l'alumnat, el pensament crític i les emocions, la connexió amb problemes actuals, la transferència dels aprenentatges, la detecció d'idees prèvies, l'existència d'un producte final o la flexibilitat davant les diferents maneres d'aprendre. Les taules de les pàgines 23-25 permeten veure amb especial claredat aquesta traducció del marc teòric a decisions concretes de disseny educatiu.

La guia insisteix que la rúbrica **no s'ha d'utilitzar per obtenir una qualificació**, sinó per generar debat, autoformació i millora dins dels equips. També adverteix que els indicadors s'han d'interpretar segons les característiques de cada institució: una activitat d'una hora i un projecte desenvolupat en diverses sessions

diffícilment poden assolir de la mateixa manera tots els criteris.

Llegit avui, el document conserva sobretot el valor d'haver convertit principis pedagògics força abstractes en preguntes observables sobre el disseny de les activitats. Alhora, el seu marc està fortament vinculat al currículum competencial vigent el 2018 i concentra l'avaluació en la qualitat pedagògica de l'activitat. Queden menys desenvolupades qüestions que posteriorment han adquirit més pes en el debat museístic, com la participació dels públics en la definició dels processos educatius, les desigualtats culturals o l'exercici dels drets culturals. Aquesta limitació no invalida l'instrument: ajuda a precisar què avalua bé i què requeriria avui altres eines complementàries.(n. de l'e., 2026)

Referència

Comunitat de Pràctica Patrimoni i Escola. (2018). *Guia per avaluar el disseny de les activitats educatives patrimonials*. Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya. Col·lecció Museus 2030. Quaderns. [Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Manual, guia

Categories: Informes i documents

Tags: educació i cultura

Tags: equipaments culturals

Tags: patrimoni cultural

Tags: gestió cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2019/patrimoni-aprenentatge>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/02_guia-avaluar-disseny-activitats-educatives-patrimonials.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7894>